

HRA ČKÁŘ

LIAM PIEPER

HRA ČKÁŘ

LIAM PIEPER

2017

Copyright © 2016 by Liam Pieper
Translation © 2017 by Jakub Marek

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE TOYMAKER,
vydaného nakladatelstvím Penguin Random House Australia,
Melbourne 2016,
přeložil Jakub Marek
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazykový redaktor: Jiří Popiolek
Korektura: Iveta Muchová a Milena Nečadová
Sazba písmem Minion Pro: Rajka Marišinská a Dušan Žárský
Obálka: Rajka Marišinská
Vydání první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v říjnu 2017

ISBN 978-80-7498-235-4

Pro mámu

JEDNA

„Povím vám příběh o svém dědečkovi.“ Adam si na té větě dával záležet; slabiky vyslovoval s pečlivostí, slovo „svém“ zdůraznil a „dědečkovi“ dodal vážnost. Miloval, že ji může pronášet; zbožňoval, jak ji hřímá, jako by byl neviditelným, vševědoucím hlasem v úvodu filmového traileru.

„Můj dědeček přišel do této země bez ničeho, a díky jeho tvrdé dřině a sebeobětování mám já teď všechno. Dědeček byl hrdý na svou práci, na každičkou hračku, kterou vyrobil. A proto byl tolik úspěšný. Není nic důležitějšího než tvrdá práce a sebeobětování. Zasvětit život službě ostatním je nejlepší způsob, jak může člověk se svým časem na zemi naložit. Když dřete za lepší svět, když projevíte odvahu tváří v tvář krutosti a hlouposti, vysloužíte si sebeúctu, nabudete důstojnost, a to je ta nejdůležitější věc, jakou můžete v životě získat.“ Adam se odmlčel, aby význam jeho slov dopadl na celou třídu. „Protože to ona přetrvá déle než váš vlastní život. Dědíte ji po rodičích a přenecháváte ji svým dětem. Je důležité,

HRAČKÁŘ

abyste jim ji předali, důležitější než jim dát peníze, i když si nemyslím, že by s tím můj syn souhlasil.“ Udělal pauzu na smích, který se ale nedostavil, a to jej rozmrzelo. Zadával se na učitele na druhém konci učebny, který mu posunky naznačil, aby skončil.

Čurák, pomyslel si Adam, ale pousmál se a poslechl a proslov ukončil. Děti se tak jako tak očividně nudily. Uprostřed své náctileté dekády byly příliš staré, aby je zaujaly hračky, a příliš mladé, aby rozuměly vzrušení z představy jeho bohatství.

Jak tam stál před letošní desátou třídou, uvědomil si neradostný fakt, že sám už dávno není teenager, že začíná stárnout, a školáky, mrzuté, znuděné, kteří si pod lavicí tajně hrají s telefony, v nejmenším nezajímá. Pak si vzpomněl, proč tady vlastně vůbec je; požádali jej, aby promluvil ke studentům, jelikož je bohatý, mocný a ceněný člen místní komunity. Pokud je nezajímá, protože je život nic nenaučil, nebyla to jeho starost. Na to, co život doopravdy je, přijdou velmi brzy.

Zadával se do zadní části učebny, kde Clara předstírala, že je zahloubaná do svého telefonu. Claru znal letmo od jejího narození prostřednictvím rodinných přátel, dokonce byl hostem na jejím bat micva, ale příliš pozornosti jí nevěnoval, dokud ji nedávno znovu nepotkal a nezjistil, že vyrostla z nepoddajného děcka do kypré tmavovlasé holky krev a mlíko.

Vedle ní seděl obtloustlý školáček, který na ni velkýma očima vrhal hladové pohledy, zřejmě v domnění, že tak činí tajně. Ten kluk do ní byl očividně zamilovaný, ale Adam z dlouholeté zkušenosti věděl, že dokud jí ten kluk neukáže, jaký je chlap, skončí přinejlepším ve škatulce kamarádů. Přál si, aby mohl toho kluka varovat; přemýšlel, že by za ním po

hodině přišel a poradil mu: „Poslyš, kámo, první krok je na tobě,“ jenže to neudělá, každý si na to musí přijít sám. Když párkrát neuspěje, vytříbí si charakter – Adam zvýhodňované děti nesnášel. Dokončil proslov, rozloučil se s učitelem a odešel na parkoviště čekat.

Cítil, že vyvrcholí, sotva si ho Clara vzala do úst, a tak se přinutil myslet na něco jiného. Vzhlédl od svého klína, kde jí pěstí svíral vlasy do provizorního culíku, a zadíval se ven z okna přes školní ovál k plaveckému bazénu, kde se na betonových stupíncích střídaly děti při skocích do vody. Den, kdy se bazén otevíral, si vybavoval, jako by to bylo dnes, stejně jako že vespod jednoho ze stupínek visí plaketa s poděkováním Adamu Kulakovovi za příspěvek při jeho financování.

K tomu došlo poté, co jeho syn během exkurze do památníku *Shrine of Remembrance* vyryl kapesním nožikem do boku sochy připomínající padlé druhé světové války své jméno; Kade skončil s podmínkou a hrozilo mu, že jej z elitní přípravné školy vyloučí úplně, dokud Adam a jeho právníci nenavrhlí kompenzaci. Stačilo několik stovek tisíc dolarů k už tak přemrštěnému školnému, a škola vlastnila zbrusu nový plavecký areál. Snahu ředitele upřít malému Kade mu jeho právoplatné místo na škole a následně i studium na jedné z prestižních univerzit, kam mu vytyčili cestu, chápal jako akt nemístné agrese ubohého šedivějšího muže, kterého Adamovo postavení očividně znechucovalo; zřejmě ale ne tolik, jako Adama znechutilo, že si učitel svůj odpor vybíjí na jeho synovi.

Zatímco Adam vzpomínal, jak tehdy situaci zvládl, na klidnou důstojnost, jíž uchlácholil rozruženou školskou ra-

HRAČKÁŘ

du, jak praštil o stůl šekovou knížkou a smetl problém jediným máchnutím ruky, nadmul se pýchou a vyvrcholil tak náhle, že tím překvapil sebe i Claru, která se na chvíli zadávala, ale pak plynule bez ztráty kytičky polkla.

Klidný, praktický přístup, který měla Clara k sexu, Adama děsil i přitahoval. S ní zažíval vzrušení, jaké nepocítil od doby, kdy sám byl teenager. Nešlo jen o to, jak k němu dívčino mladičké tělo na zadním sedadle jeho BMW X5 přiráželo. Spíš za to mohl ten druh výjimečné krásy, který rozkvétal ve čtrnácti letech, kdy jí časovaná bomba aškenázské genetické výbavy strategicky rozlila dětský tuk do hrudi a boků a během jediného roku přeměnila kostnatou hokejovou kapitánku v dlouhonohé umělecké dílko a alespoň na dalších deset let ji vytvarovala do rozkošně šukatelné podoby – krásy, jakou by ve čtrnácti, ba ani ve třiceti okusit nemohl; až ve čtyřiceti se mu chuť vytříbila natolik, že ji dokázal ocenit. Teprve když jeho vlastní mládí ustoupilo, porozuměl Adam aforismu: Mládím se na mladých plýtvá.

Uvědomoval si, že svou roli v tom hraje i nebezpečí. Dobu oběda proseděl na parkovišti naproti oválu, čekal na ni a cítil narůstající vzrušení dokonce dřív, než ji spatřil, jak kráčí přes ovál se školní brašnou ležérně přehozenou přes rameno a jak vyplivuje žvýkačku, než přistoupí k BMW. Zachvacovalo jej jedinečné vzrušení, když jí vsouval ruku pod sukni, zatímco křižovali hlavní silnici na plážovém předměstí, kde žil, kolem butiků a kaváren, u nichž hrozilo, že z nich každým okamžikem vyskočí nějaký užvaněný známý či někdo podobný. Představa, že jej přistihnou, zabásnou a jeho život se zhroutí, mu připadala nesmírně erotická. To jej nutilo tolik riskovat – zábava, jejíž podstatnou částí bylo škádlit osud: platit jí drahé

obědy ve svých obvyklých oblíbených restauracích, brát ji na koktejly do podniků, kam chodíval pít s manželkou.

Clara se napřímila, otřela si pusou, jediným elegantním gestem si odhrnula vlasy nazad a pak se naklonila přes jeho klín do prostoru, kde v držáku na nápoje schovával láhev koly. Vypláchla si ústa, polkla a usmála se.

„Jak je ti?“ zeptala se zlehka.

„Líp,“ zachrčel vyschlými ústy. „Díky.“

Opřela se do sedadla s pažemi překříženými a rty našpuhlenými. „Byla bych radši, kdybys mi neděkoval. Není to laskavost.“

„Mně to tak připadá,“ ušklíbl se.

„Kdyby se mi to nelíbilo, nedělám to.“ Pobavilo ho, když ji to slyšel říkat, ačkoli jí ani v nejmenším nevěřil. Nedokázal ani za mák pochopit nadšení, s jakým se dívky Clařina typu pouštěly do té – dle jeho názoru – poměrně groteskní praxe. Pokud šlo o jeho ženu, Tess, orální sex byl jen nedosažitelnou fata morgánou nacházející se kdesi na obzoru; čímši, co po několika letech manželství vymizelo téměř úplně.

Clara na druhou stranu vypadala, že se jí to opravdu líbí, stejně jako jiné praktiky, které mu na manželském loži chyběly – rozličné složité, propletené pozice –, a provokativně zmiňovala i svou zálibu v análním sexu, což přisuzoval generační propasti. Dívky jako Clara vyrůstaly na neomezeném přístupu k internetu a o sexu se dovídaly z první ruky. Cvičily se na chlapcích, kteří dospívali v přesvědčení, že sex začíná kouřením, následuje kombinace misionářské polohy, konička a soulože zezadu a vše skončí výstřikem na tvář. Jaký to úžasný věk pro život!

Seznámili se na Tinderu, kde za použití falešného jmé-

HRAČKÁŘ

na, pečlivě rozmazané fotografie a ducha kavalírské paranoie oslovil každou dívku, která dokázala udržet tajemství. Clara patřila mezi těch pár, které odpověděly, a skoro umřel hanbou a strachem, když se setkali ve skutečném světě a on odhalil její totožnost. Jakmile jej přesvědčila, že není volavkou v nějaké vykonstruované pasti na predátory, uklidnil se a začal ji svádět.

Při výjezdu z parkoviště si Clara opřela nohy – opálené a vypracované díky hokeji – na palubní desku a Adam se zadíval jinam, jelikož jej náhle přepadly výčitky. Pokaždé, když s ní byl, mu v okamžicích krátce po vyvrcholení připadala nechutná, naplnila jej touha vyhodit ji z auta, potřeba zůstat o samotě.

Věřil, že problém jeho nevěry tkví v melancholii, která jej zaplavila ve vteřinách, kdy se vyprázdnil. Od dob chlapectví jeho orgasmy doprovázel nával endorfinů a mysl mu zaplnilo vzduchoprázdno, do něhož se pomalu vkrádalo strašlivé podezření, jak směšně po tom vypadá. Ten pocit byl stále stejný, ať mu bylo třináct a obklopovaly jej papírové ubrousky a on v tiché panice naslouchal matčiným krokům v předsíni, anebo čtyřicet, kdy slézal z náctileté holky na zadním sedadle vlastního auta. Jeho přirozenou potřebou byla neovladatelná touha zmizet, jak nejdál to jde, ale časem se naučil nepříjemnou realitu postkoitální družnosti zvládat, alespoň aby pře-trpěl konverzaci, objetí a cestu domů.

„Máš hlad?“ zeptal se jí.

Protáhla si krční svaly a pokrčila rameny. „Co máš v plánu?“

Zasmál se. „Třeba něco z fast foodu? Máš chuť na něco nechutného?“

„Víš ty co?“ našpulila pusou. „Asi mám.“ Přitulila se a stiskla ho.

„Už?“

„Chceš jít snad spát, dědulo?“

Znovu se rozesmál, tentokrát ale trochu víc nuceně. BMW pomalu najelo do drive-inu KFC, kde Adam do mikrofonu vyštěkl objednávku. U pokladny si uvědomil, že v peněženke nemá žádnou hotovost, a otráveně mlaskl. Nechápal, kam se mu všechny dolary poděly. Ať už z bankomatu vybral, kolik chtěl, plné hrsti čerstvé zelené a zlaté koncem dne vyschly a vymizely. Adam se zamračil a zašátral v palubní přihrádce, aby našel drobné, což si vyžádalo rozpačité sáhnutí pod Clarina lýtka usazená na palubní desce.

„Copak je, Adame?“ zeptala se s hranou nevinností. „Potřebuješ půjčit?“

Adam se přinutil usmát a doufal, že nával vzteku, který mu stoupal do tváří, není znát. Vylovil firemní kreditní kartu, kterou dívka u pokladny projela a pak jej požádala, aby se přesunul k dalšímu okénku. Tam mu kluk se světle hnědou pletí, brýlemi a akné podal papírový pytlík. Mladík byl malý a štíhlý a musel se ze svého místa vyklonit, aby Adamovi podal podnos s pitím, a tak zachytil pohled školačky sedící na sedadle spolujezdce s nohama na palubní desce. Ty těsně obepínala krátká sukně. Jeho oči zůstaly tupě zírat na dívčina stehna a ani nedokázal dořít naučenou větu.

Clara, která se plně věnovala svému telefonu, vzhledla, zachytila jeho pohled a znechuceně zkrivila rty. Její oči plály nesmírnou ledovou krásou ohromující síly, kterou dokázala v mžiku vykouzlit, a na místě jej pohledem zmrazila. „Vidíš snad něco, co bys chtěl?“

HRAČKÁŘ

Kluk zbledl, podíval se na Adama, pak na Claru, pak zase na Adama. Zarazil se napůl cesty z okénka, podnos s nápoji držel ve vzduchu. „Ano, vlastně ne, teda...“ začal koktat. Adamovi ho bylo líto, a zároveň se jeho rozpaky bavil; pohrdání, jaké Clara dokázala bleskově projevit, na něj udělalo dojem. „Jenom, že... jenom, že je to velmi hezké auto,“ dopověděl kluk nepřesvědčivě a oči stočil k dřevem vyloženému interiéru vozu.

„Ano,“ přikývl Adam stroze. „To je.“

„To je mercedes?“

„Ne, BMW.“

„Je pěkné.“ Oči chudáka chlapce přelétaly vystrašeně po kabině jako polekaný hmyz; po volantu, řadicí páce, přehrávači DVD, držáku na nápoje, čemkoli kromě Clary nebo Adama. Pořád nemotorně držel nad autem ták, a teprve až si Adam pití převzal a sešlápl plyn, aby tu mučivou chvíli ukončil, se zaklonil se zahanbeným pohledem nazpět.

Adam nesnášel, když se jedlo a pilo během řízení, a tak zaparkoval na opuštěném parkovišti za restaurací, kde byli chráněni před projíždějící dopravou. Zhltl hamburger, zatímco se bavili nad rozpaky prodavače z drive-inu.

„Myslím, že sis tam našla kluka,“ utahoval si z ní Adam. „Chceš, abych ho poprosil o číslo?“

Clara se ledově zasmála. „Jasně, proč ne? Miluju černochoy.“

Adam zbledl. „Cože?“

„Černochoy. Mají úžasnou pleť.“ Zazubila se. „A velké ptáky.“

„Ach.“ Adam se zamračil v náhlé žárlivosti, kterou nečekal, protože nebyl rasista, a kromě toho ten kluk ani černochoy

nebyl, ne úplně, byl hnědý. Ind nebo spíš Pákistánec, a on nehodlal žárlit na nějakého Pákistánce.

Clara poznala, že Adama podráždila, a upřela na něj tentýž předstíraný úsměv, jaký před chvílí použila na prodavače. „Copak, pane Kulakove?“ Hlas měla upřímný, ale pohled krutý. „Žárlíte snad?“

„Ne, já jen... Měl bych?“

„Ne, ani v nejmenším se netrap. Máš opravdu pěkný penis.“

Úsměv se mu téměř nevědomky roztáhl.

„Pěkný?“ Adama zarazilo, jak se mu hlas zadržává a jak skřehotá, když se pokouší zasmát.

„Ano, pěkný. Naprosto skvělý.“ Usmála se, opatrně zabalila svůj napůl snědený hamburger, odložila jej na palubní desku a pak se natáhla, aby mu uvolnila přezku bezpečnostního pásu. „O nic se nestarejte, pane Kulakove.“

Náramek, který jí koupil, cinkal, jak se dala do ruční práce, střapce s bílým zlatem odrážely sluneční světlo a pouštěly prasátka po celé kabině. Znovu jej naplnil pocit úžasu nad Clařinými dovednostmi a snažil se nepřemýšlet o tom, proč se s ním zahazuje mladá dívka, která díky instinktu a zkušenosti umí takovéto věci. Když se jí na to ptal, ujistila ho, že je jejím prvním starším mužem; soudil tedy, že má jednoduše štěstí, když narazil zrovna na ni. Pořád lepší on než nějaký úchyl.

Už byl vzrušený a tvrdý, a tak si přešel na zadní sedadlo, stiskl uvolňovací páky, sedadla se tím sklopila do zavazadlového prostoru a přeměnila kabinu na jednu velkou plochu. Clara přešla dozadu a klekla si na všechny čtyři, takže mohl vklouznout za ni. I když byla kabina SUV vysoká i při

HRAČKÁŘ

položených sedadlech, musel se Adam přikrčit, sklonit hlavu a jednu nohu nepřírozeně vytrčit do strany, aby se do ní dostal.

Clara vzdychla, začala sténat a přirážet. Po několika divokých pohybech se přizpůsobila jeho rytmu, chroptěla a záhy zesílila příraz. Rychle střídala tichá, sotva slyšitelná slova souhlasu se vzrušenými, vysokými výkřiky rozkoše, zatímco zrychloval, a přes ramena si přehodila vlasy, takže jí ležely na zádech jako rozevřený tmavý vějíř. Zadíval se na opačnou stranu kabiny a zachytil v kouřových oknech jejich odraz.

Pohled na to, jak do ní vráží, jej extrémně vzrušil, ale zároveň i rozesmutil, protože jakmile tu skončí, tohle celé bude muset ukončit, zřejmě už dnes večer. Přál by si, aby nemusel, ale praktičnost velela jinak. Logistická stránka fungování aférek bývala složitá, i když obě strany byly dospělé, měly řidičský průkaz a vlastní domov; navíc nic nemůže trvat věčně. Přesto vypadala skvěle, opravdu úžasně.

V náhlé inspiraci sáhl na místo, kde si v bluetoothové zásuvce hověl jeho iPhone; uchopil jej a s jednou rukou na jejích zádech klouzal prstem po displeji, aby aktivoval fotoaparát. První snímek udělal tajně, v mizerné kvalitě, byla to jen rozmazaná změť kůže a vlasů. Předpokládal, že je příliš zaměstnaná, než aby jí došlo, co dělá, a tak natáhl ruku napříč autem, aby pořídil širokoúhlý snímek. Fotografie to byla dokonalá, ale aby ji získal, musel vypadnout z rytmu a Clara zamručela: „No tak, šoustej mě,“ a sáhla za sebe, aby mu chytla zadek a vsunula Adama hlouběji dovnitř.

Kombinace sprosté mluvy, intenzity toho, jak hlouběji zasuňul, a dokonalého obrázku zachycujícího, jak ji s urputným a mužným obličejem klátí, zatímco ona má hlavu nakloněnou

na stranu a oči zavřené v extázi, byla na Adama příliš; vyvrcholil, mohutně při tom zachrochtal a pak – stále uvnitř dívky – se zhroutil na její záda. V omámení ještě chvíli ležel; její lepavá a teplá kůže se mu opírala o hrud, pak se zapřel loktem a podíval se z okna, aby zjistil, že se dívá přímo do očí prodávče, který je před chvílí obsloužil.

—

Tess probral lehký vyzváněcí tón, jako když anděl rozbije sklenici vína, a dal jí tak najevo, že si dovolila zasnít se, a nějakou chvíli se nesoustředila na tabulku, ale na svůj bledý a ospalý odraz na monitoru počítače. Marnivost ani lenost nepatřily k jejím neřestem, proto ji snivé zírání do vlastních očí během pracovního dne trochu znepokojilo. Zamračila se, v duchu se štípla, a když se ukázalo, že to k probuzení nestačí, stiskla si nalakovaným palcem a ukazováčkem jemnou kůži na levém zápěstí.

Štípala se znovu a znovu, tentokrát silněji, až se otočila k počítači a otevřela zprávu o výdajích. To vyzvánění bylo nejpříjemnějším zvukem, jaký počítače Apple nabízely, a ona si je vybrala, aby ji upozornilo, kdykoli bylo cokoli strženo z firemního účtu určeného na výdaje. Ten vznikl jako rezervní fond k nalákání potenciálních klientů, ale Adam, impulzivní jako vždy, měl ve zvyku rozdávat debetní karty zaměstnancům jako záruku jejich loajality. Byla to pěkná myšlenka, i když nepraktická – a drahá – jelikož každému zaměstnanci kvůli volným platbám postupně narostl hřebínek. Adam i přes veškerou svou dobře míněnou štedrost dělal ve věcech nepořádek. Byl ničivou silou, rafinovanou i velkolepou,

HRAČKÁŘ

obrovskou lidskou bouřkovou frontou, která vám odnese střechu života, a zároveň záplavami, které se postarají o zbytek.

Ostatně právě jeho vinou Tess ve svých třiceti čtyřech letech vedla hračkářskou firmu. Nikdy ji k tomu nikdo nevedl, vlastně neměla ani na to čistit tady toalety; vzdělání získala umělecké: uměla vyrábět loutky.

Vyrůstala v početné irsko-australské dynastii umělců a bohémů a loutkářství se zdálo být jedinou kariérou natolik jedinečnou, a zároveň dostatečně avantgardní, aby se jím dokázala odlišit od svých sourozenců, bratranců a sestřenic.

Její dědeček, Connor Coughlin, stál v čele předvoje australské moderny v ten pravý čas, kdy se na mezinárodních trzích s uměním nakrátko dostala do módy. Unikátní druh snobského umění od protinožců dokázal zpoza rovníku vymámit libry, franky, rubly i liry. Během půlstoletí stráveného na tomto světě dokázal Connor nahromadit neuvěřitelné jmění a téměř tucet dětí, narozených životem zkoušené babičce, stejně jako proměnlivé stáji modelek, studentek, služek a patronek. Když zemřel, tato rozrostlá a geneticky různorodá dynastie okamžitě zahájila desítky let trvající soudní spory a bakchanálie, které jmění rozprášily, ale předtím stihla vychovat generaci malířů, romanopisců, básníků a hudebníků, kteří nechápali, že by peníze mohly jednoho dne dojít. Chvíli se Tess chtěla stát hudebnicí, pak spisovatelkou, ale své životní povolání objevila až poté, co na nekonečném, mizerném rande zhlédla z donucení loutkové představení. Představení *Podzimních portrétů* od Erika Basse dokoukala až do konce; sledovala pět loutek, jak vykreslují obraz uvadajícího života starého muže, nutí ji přemýšlet, fascinují a přes veške-

ré předsudky ji i baví. Na konci, když zpoza opony vystoupil nesmělý, skromný loutkář, aby se uklonil, po tvářích jí stéka-ly slzy a poznala, co by chtěla po zbytek života dělat.

Povzbuzená matkou – divadelní kritičkou – a otcem spisovatelem, aby následovala své sny, vybrala svěřenecký fond a odletěla do New Yorku studovat v Nadaci Jima Hensona. Strávila tam tři šťastné roky učením se řemeslu a pilováním svého představení, další rok cestováním po Evropě a Severní Americe ve snaze vydobýt si pozici, aby triumfálně přilétla domů a zjistila, že její rodiče, kteří už před časem zastavili poslední originál Connora Coughlina, jsou na mizině. Poprvé za celé generace se museli Coughlinové prodírat světem na vlastní pěst.

Tess byla příliš hrdá, aby si našla práci, ve které by nemohla plně využít své drahé, zbytečné vzdělání, a tak se začala živit jako bavička na dětských oslavách. Zpočátku nabízela bohatým rodinkám přepracované variace svého představení, zatímco před zástěnou, za níž byla ukrytá, seděly se zkríženými nohama znuděné děti a jejich rodiče popíjeli víno a usmívali se u dvojsmyslů. Ačkoli se jí dařilo docela dobře, všechno vzdala, když narazila na svou bývalou rivalku, dnes provdanou za nechutně pohledného muže a vedoucí za ruku ještě krásnější batole! Její radost a bezpečí ji duševně vyprázdnily a uvrhly do existenční krize. Vypadalo snad takto štěstí? Měl snad člověk strávit život takhle? Vyplývala svůj na umění, které – jak začínala mít pocit – bylo ve své podstatě směšné? Aby obhájila význam loutkářství, zavázala se, že z něj smyje punc druhořadosti a vybuduje na něm impérium.

Najala si stánek na výstavě dětského zábavního průmyslu

HRAČKÁŘ

a pokoušela se prodat návrhy svých loutek kapitánům hračkářského průmyslu, kteří tam přišli skupovat duševní vlastnictví. Usilovně a bez přestání hrála, dokud zpocená a vyčerpaná dokázala vydržet schovaná za zástěnou. Zástupci společností se jeden za druhým na chvíli zastavili a pak bez zájmu odešli. Dopřála si pauzu na oběd, vyčerpaná si sedla, v rukou kávu z automatu, a uždibovala z balíčku chipsů. Odmítala propadnout sebelítosti, ale zbývalo už jen několik jiných možností. Většinu kolemjdoucích jí přetáhla společnost přes trampolíny, vystavující na opačném konci chodby, která si najala dvojici náctiletých sexy tanečnic, aby celý den v pravidelných intervalech poskakovaly a skotačily. Sledovala dívky a přemýšlela, v čem chybovala a co bude dál, když k ní přistoupil muž a sebral jí brambůrek.

„Hej!“ vykřikla rozčileně. „Co je to, sakra?“

„Pardon,“ omluvil se muž. „Potřeboval jsem důvod vás oslovit a promluvit si.“ Usmál se a ona mu úsměv oplatila, okouzlená taktikou, kterou – jak jí po letech přiznal – vyčetl z časopisu *The Game*, ale která tehdy působila spontánně a zábavně. Znovu se na něj musela usmát, když se jí zeptal: „Proč jste tak vážná?“

„Uch,“ zamumlala. „Pokouším se prodat svůj nápad jedné z těch zasraných, připitomělých hračkářských firem, ale ony by nepoznaly kvalitu, ani kdyby jim skřípla koule.“

„To je divný. Nechci se chlubit, ale soudím, že jsem výtečným znalcem povah, zvláště když mě chytanou za koule, a náhodou vlastním jednu z těch zasraných, připitomělých hračkářských firem.“ Podal jí navštívenku s obrázkem dvou usměvavých panenek, chlapečka a holčičky, s barevným popiskem „Mitty & Sára“ natištěným pod nimi. Obrátila na-

vštívenku, kde si přečetla bílý text na černém pozadí: „Adam Kulakov – majitel“. Tess vzhlédla od navštívenky a znovu si Adama prohlédla. Měl na sobě kapsáče, botasky a motorkářskou bundu na zip. Vypadalo to tak nesourodě, že podle ní musel být buď naprostý ňouma, anebo prorok budoucí módy.

„Nepovídejte,“ řekla.

„Povídám. Ba co víc, chtěl bych vědět, co prodáváte,“ odvětil Adam. „Můžu vám koupit ještě nějaké chipsy?“

Nějaké chipsy ho Tess koupit nechala a později po večeři, kdy pila víc, než by měla, a vyspala se s ním, v nejryzejší coughlinské tradici okamžitě otěhotněla. Když zjistila, že čeká dítě, nejprve se se svými přáteli nezřízeně zpila. „Musíš jít na potrat co nejdřív,“ radili jí. „Budeš to odkládat, a ono si pohraje s tvými hormony a přinutí tě, aby sis ho nechala.“

Nebylo to její první těhotenství. Před pár lety v Berlíně se jí podařilo jedno chytit jako nějakou nepěknou infekci od chlapíka, který vedl bar v malém divadle, v němž sezónu hrála, a na veřejné klinice se o ně rázným německým způsobem postarala, aniž by to tomu muži řekla. Ale teď to bylo poprvé od chvíle, kdy se ocitla na mizině. Protivilo se jí žádat Adama o pomoc, na druhou stranu to byl z poloviny i jeho problém a měl by jej napravit. Potřebovala jen pár set dolarů.

„Obávám se,“ řekla mu konverzačním tónem, jako by odmítla číšníkovi jídlo, „že jsem tak trochu těhotná.“ Adam na druhé straně stolu zalapal po dechu, ale jinak neřekl nic, jen na ni váhavě civěl s velkou hranatou čelistí kdesi na zemi. Další, co měla říct, bylo: „Postarám se o to, žádný strach,“ ale poznala, že *on* se vůbec nebojí.

Jeho štěstí bylo tak náhlé, tak opojné, tak nakažlivé, že se mu o svém záměru jít na potrat nedokázala přimět říct

HRAČKÁŘ

a uvědomila si, že tam jít ani nechtěla. Byl milý, pocházel z dobré rodiny, nemusel si dělat starosti s utrácením, oplýval nadouvajícími se svaly a lehkým úsměvem. A měl – upřímně řečeno – peníze. I když stále dávala na odiv bohémskou bezstarostnost, finance jí každopádně chyběly.

Když ji krátce nato Adam požádal o ruku, zažila ten jedinečný pocit, kdy všechny její sny o tvořivosti rázem umírají a okamžitě je nahrazuje řadový, jednotvárný život, napůl úžasný a napůl zcela obyčejný. Vzpomínala na noci strávené podřimováním, kdy děťátko vypočítavě zahltilo její mozek hormony a spokojeností, kdy se soustředila jen na dýchání a jednou rukou si hladila břicho, stoupající a klesající podobně jako její budoucnost, kterou si takto nikdy nepředstavovala.

Například nikdy netušila, že by v životě dokázala být tak zdrženlivá. Když se malý Kade narodil, sexuální touha se jí vrátila se vši parádou, dřív, než jí zmizely stehy, ale Adamova nikoli. Vzpomněla si, jak jí po stehnech stahoval obnošené kalhotky, aby náhle přestal, lehce se zamračil a pozoroval její ochablé tělo.

Bylo to klišé: manžel, jehož domácí oheň vyhasl, ale klišé se často zakládala na pravdě; jako třeba to, že se do něj někdy mezi první společnou nocí a narozením jejich dítěte zamilovala. Tohle bylo asi nejhorší poznání ze všech: „milovat se“ nebylo jen prostou frází; opojnou konstrukční vadou nemravného sexu byla sladká, ryzí, štědrá láska k pitomci, kterého během prvních závratných, bezesných let rodičovství vídala každým dnem méně a méně. V prvních měsících po narození dítěte byl dokonalým ztělesněním nevyčerpatelné rodičovské radosti, která ji rozveselovala, i když už dávno

zapomněla, co je to spánek. Pak se Adam vrátil do práce a zůstal tam déle a déle, po páté hodině vždycky krátce zavolal tu či onu výmluvu, proč večer nebude doma. Nejprve s ním soucítila, pak polemizovala, ale během Kadeho období vzdoru (dalšího klišé a další pravdy) už vždycky jen zavěsila, dítě uložila do postýlky, vzala si valium a objednala pizzu. Připadala si, jako by po anestezii upadla do kómatu, ze kterého se po letech probrala a nepoznávala svět, protože všichni přátelé – a její manžel obzvlášť – se změnili k nepoznání. Jako jiní před ní až příliš pozdě pochopila, že tragédie manželství není sociologická, ale geografická; nikdy netušila, že by mohla být tolik osamělá.

Když byl Kade dost starý na odložení do jeslí, náhle se uviděla takovou, jakou opravdu je – ženou v domácnosti, poddajnou, tupou, trmácející se z oběda do tělocvičny v legínách suplujících vdovské šaty – a začala koketovat s myšlenkou, že přijme některou z funkcí ve firmě. Adam tím byl nadšený a nechal jí zařídit kancelář hned vedle své, kde ji mohl ignorovat stejně snadno, jako když byla doma s miminkem. Co naplat; nikdo nemůže mít všechno.

Hnat se za dokonalostí byl předem prohraný boj; tajemstvím štěstí byly jasně vymezené priority. Krátce po narození Kadeho, jejich uječeného uzlíčku radosti, si uvědomila, že v jejím životě už nezbývá dostatek hodin, aby dokázala všechno, co kdy chtěla. Musela rychle a bez rozmyšlení učinit oběti; vzdala se koníčků, snů, přátel jako zátěže na klesající vzducholodi. Svou práci milovala, zbožňovala firmu, bohatství, které jim přinesla, a samozřejmě svého manžela, ale celým srdcem milovala jejich syna – nebo o tom byla přinejmenším přesvědčená – a byla by schopná milovat i mno-

HRAČKÁŘ

hem víc, kdyby si mohla život být o pouhou minutu prodloužit.

V okamžiku, kdy se dítě naučilo chodit, každé potěšení, které si dopřála, doprovázelo bodnutí viny; mohla přece svůj čas trávit lépe, se svým dítětem. Říkali jí, že když se stane matkou, všechno ostatní v jejím životě už nebude důležité; nikdo ji ale nevaroval, že v konečném důsledku už nikdy nebude šťastná.

Být rodičem znamenalo neustále se kát, utápět se v nepatrných výčitkách, cítit se pořád provinile a rozmrzele. V prvních letech na ni všechno jakoby padalo, ale v mžiku se to zlepšilo, když přijala svou omylnost a naučila se Kadeho s vítanou blažeností odkládat i na delší dobu: do jeslí, školky, školy, chůvám, Adamovu dědečkovi Arkadijovi anebo v nejhorším případě své vlastní rodině. Malý Kade nemusel trávit každou minutu života v blízkosti své matky; vodící šňůry rodičovské závislosti se dají povolit.

Tess svrhli z útesu jako Lvího krále a naučila se přežít. Malý Kade si poradí také. Své dítě milovala natolik, až jí připadalo, že srdce jí po Achabově vzoru vystřelí z hrudi. A milovala ho ještě víc, když nebyl poblíž.

Jednou zkusila terapii, ale když se jí psychiatr ke konci sezení na její obojaký přístup k mateřství zeptal, naježila se a víckrát nepřišla. Nebyla rozpolcená, byla vyčerpaná. Přišlo jí zvláštní, jak se jí časem změnily priority; náhle netoužila po jídle tolik jako po spánku. Hierarchie potřeb se jí otrásla v základech a celý její život mimo práci se na Maslowově pyramidě vměstnal někam mezi potřeby přístřeší a wi-fi. Víc než terapii si potřebovala odpočinout bez obav, že finance společnosti, které teď řídila, nezabřednou do červených čísel, kam se vydávaly, kdykoli pustila kormidlo.

Například teď, přestože byla vyčerpaná, pátrala po zbloudilém vydání, na které ji upozornilo vyzvánění. Chvilí to trvalo, ale jakmile je objevila, srdce jí poskočilo. Šlo o drobnou platbu, ne víc než dvacet dolarů, a zpracovalo ji KFC v městské čtvrti, kde by nikdo s jejich debetní kartou neměl být. S narůstajícím rozrušením Tess zpětně zkontrolovala finanční záznamy a našla v téže oblasti další nevysvětlitelnou transakci a pak další.

Několik jídel, účet v laciném baru, do kterého kdysi chodila, ale časem z toho vyrostla, klenotník, hotel; několik set dolarů ve Sportsgirl. V podělané Sportsgirl! Tess věřila krev. Pokud najde zaměstnance zpronevřujícího peníze, rozzuří se jako nikdy, pomyslela si šťastně. Firmě chyběly peníze, a sebemenší důvod skoncovat se zaměstnancem aby člověk pohledal.

Hodily by se jim šeky, jenže Adam měl na programu náhradní schůzku s uchazečkou na místo asistentky, což byla, jak si právě uvědomila, další událost, na kterou přijde pozdě. Bude muset ty náhodné výdaje vystopovat později; už teď se na to těší.

Přes skleněnou zeď mezi jejich kanceláři spatřila Adama, jak se připravuje na přijetí nové zaměstnankyně, opakuje si řeč, ukazováčkem projíždí konkrétní pasáže a rty se mu při čtení pohybují. Tess proklouzla do kanceláře, aby se postavila Adamovi po boku, a rukou mu nenápadně zmáčkla nohu. Dokonalými zuby se připitoměle usmál a zlehka ji plácl po stehně.

Ozvalo se zaklepaní na dveře, nová uchazečka vešla a nervózně se usadila, zatímco si Adam urovnával na stole papíry. Pak vstal a přikročil k oknu, kde – jako pouhá silueta ve

HRAČKÁŘ

světle proudícím rohovou kanceláří – pronesl: „Povím vám příběh o svém dědečkovi.“

—

Už nebudu žít dlouho, řekl si Arkadij pro sebe a ta myšlenka na jeho rtech vyvolala úsměv.

Věda, která každému přisuzovala dané vlastnosti jeho rasy, tolik oblíbená v okupované Praze v době, kdy tam žil, mu byla cizí. Nicméně v sobě nosil určitý ruský fatalismus a po necelém dni cesty mu došlo, že ji nepřežije, a pokud ano, nedlouho po jejím skončení zemře. Arkadij věděl, že je mrtvý, dávno předtím, než vlak dorazil do cílové stanice; slyšel povídačky o tom, co se v Polsku děje, potvrzené na hospodských zahrádkách opilými vojáky na dovolence.

Obklopovali ho lidé, kteří, ač byli znepokojení, netušili, co je čeká, i když podle úzkostných nočních můr museli mít dostatek vodítek ke spekulacím. Společně vyvozené závěry se pomalu utápěly v hluku lokomotivy, klapání pražců pod vagónem, ale jen těžko přehlušily nárek a bědování z ostatních částí dobytčáku.

Jeho uši ovšem nezaživaly tak hrozivý útok jako nos. Zvířecí zápach: kovová příchut' krve, kyselý pach zvratků, exkrementů a strachu. Puch se v přívalech vinul od pasažérů; valil se proudy, řekami, takže jím nasáklí všichni. Stékal na podlahu a stoupal vzhůru přehřátým vzduchem vagónu, na stropě kondenzoval a utvářel velké kapky; ty se trásly a padaly na ně všechny, kdykoli vlak přešel výhybku a cuknul sebou.

Lidé, namačkaní jako sardinky v plechovce slaného nálevu, se kývali a otrásali jako jedno tělo, tlačili se zuřivě jeden

na druhého, soupeřili o stísněný prostor, aby mohli naplnit unavené plíce vzduchem nebo se vymanit ze sevření kabátu. Koncem cesty měla většina na sobě jen nátělníky či ještě méně; bavlna a vlna byly nasáklé potem, kůže se lepila na kůži. Když je vojáci tlačili do vlaku, Arkadij se snažil najít si místo u stěny, a tak byl vděčný, že jedno z míst, o které se mohl opřít, není lidská bytost.

Vlak se zastavil, otrásl a ztichl. Lidé se zastavili spolu s ním, zadržovali dech, čekali a čekali, minutu, hodinu a pak se vrata vagónu otevřela a oni se vyhrnuli ven.

Arkadij klopytl, nohy se mu třásly, jak si už zvykly na kolébání vagónu, a vděčně se nadechl ledového vzduchu, ale jen na okamžik, dokud vítr ostrými prsty neprostoupil jeho kabátem a nesevřel nasáklé prádlo pod ním.

Pasažéři se šourali kupředu, zprvu se hýbali pomalu, pak rychleji, jak je vojáci začali z obou stran pobízet obušky a pistolemi. Odváděli je po nástupišti, dokud nedorazili k třídírně, kde čekal příslušník *Schutzstaffel*, uhlazený a nevrlý, s odznakem SS ve tvaru lebky zářícím na černé uniformě. Když se k němu vlny příchozích dostaly, vykřikoval tutéž frázi jako kupec nabízející zboží.

„Muži doleva! Ženy doprava.“

O čtyři těla dál vepředu fronty se pral mladý otec, kterého odloučili od manželky; důstojník vytasil pistoli a vystřelil, pak máchl na zkoprnělou vdovu pistolí, v obličeji znuděný a praktický výraz. Arkadij byl najednou rád, že je tu sám, že nemá nikoho, o koho by měl starost, nebo kdo by se bál o něj; každý, kdo by za něj truchlil, je vzdálený půl světa v Moskvě, anebo ještě lépe po smrti. Dal se doleva.

„Utvořte pěťice!“ vyštěkl jiný voják. „Zástupy po pěti!“

HRAČKÁŘ

Zde se linie opět dělila na pravou a levou, jak lidská vlna obeploovala muže, který tam stál a na příchozí dohlížel. Byl nápadný, svým strohým způsobem pohledný a elegantně oděný v černé uniformě SS, přes níž měl přehozený bílý lékařský plášť. V ruce držel obušek, a když se k němu vězni přiblížili, mávl jím buď doleva, nebo doprava.

Když se před Němcem ocitl sám Arkadij, zahleděl se do země ve snaze vypadat neškodně a užitečně zároveň, zatímco si jej muž odspodu nahoru měřil.

„Věk?“

„Dvacet dva.“

„Povolání?“

„Sedlák.“ Lež, ale proč by ne? Pokud si budou myslet, že je rolník, může přežít o něco déle, ať už to k něčemu bylo, nebo ne.

Obušek máchl doleva.

Následovala dlouhá noc, studená jako čert, jedno ponížení za druhým. Svlékli ho, šaty mu zabavili a vyhodili, hodinky mu sebral šedivějící kápo – jeden z vězňů pověřených dohlížením, vykonávající za nacisty špinavou práci – jakmile spatřil, jak se mu na zápěstí třpytí. Dovolili mu ponechat si boty, za což byl rád, protože následně jej protáhli sněhem do dlouhé studené betonové místnosti, kde jej oholili, včetně hlavy a těla, a posypali štiplavým práškem proti vším, který se vkrádal do tisíců drobných oděrek, které na jeho hrudi napáchaly tupé strojky, takže když na něj vylili kouřící horkou vodu, působila téměř jako balzám.

A najednou běžel, tu dlouhou chodbou skladiště, tu sněhem, nahý, a připadal si absurdně, a pak se ocitl v další místnosti, kde mu jiný kápo podal pruhované kalhoty a košili.

Dokonce i na metrovou vzdálenost jej pach svršků, mísící strach a tvrdou práci nasáklé do látky, přinutil svrstít nos, což neuniklo kápořově pozornosti.

„Je něčo špatně,“ zeptal se Arkadije, „princezno?“

„Jsou špinavé,“ odpověděl nedokonalou, ale funkční němĉinou. „Máte pro mě čistě šaty?“

Kápo se uškľíbl a pustil balík z rukou. „Jsi příliš dobrý pro své šaty? Seš nóbl! Právník? Doktor?“

Arkadij zavrtěl hlavou. „Sedlák.“

Kápo jej chytil a vzal Arkadijovy jemné ruce do svých; mozoly přejely přes jemnou, růžovou kůži. „Tyhle ruce se hlíny nikdy nedotkly. Ty jsi možná tak profesor. Někdó důležitý?“ Kápo ukázal na vlastní košili, kde zelený trojúhelník ukazoval směrem od srdce k zemi. „Vidíš tohle? To znamená, že jsem zabiják. Znamená to, že tady velím. Znamená to, že svět je naruby. Chápeš, co ti tu říkám, profesore? Potřebuješ k tomu tlumočnicka? Tak tady je.“ Muž pozvedl pěst, aby si ji Arkadij mohl prohlédnout, pak mu ji vrazil na solar plexus a srazil ho k zemi. Ačkoli už dny nic nejedl, ke kápořově potěšení se trochu pozvracel; nato muž se smíchem odkráčel. Jiný kápo, o trochu milejší v obličeji, mu pomohl na nohy a odvedl ho do třídírny.

Místností se plížili dva příslušníci SS, posuzovali muže, očima jim hodnotili svaly, tiskli bicepsy, sahalí do úst, aby zkontrolovali stav zubů a dásní. Jeden z esesáků si Arkadije všiml a vydal se ho prohlédnout. Zatímco jej Němec dloubal a bodal, Arkadijovi došlo, že esesáka zaujaly zejména jeho svaly, na kterých tak tvrdě pracoval; cvičival nekonečné hodiny se železnými koulemi, dělal kliky a běhal. Přátelě v Praze si ho vždýcky, když po běhání sotva popadal dech a tvář

HRAČKÁŘ

měl rudou, dobírali, že jej vlastní marnivost jednou zabije. Skoro se nad myšlenkou, že měli pravdu, pousmál, ale kápo ho už naučil dost o tom, jak nebezpečné je zde cokoli jiného než neutrální výraz ve tváři.

„Jsi silný. Můžeš pracovat?“ zeptal se ho esesák. Arkadij přikývl. „Dobře,“ řekl muž a přes rameno křikl německy: „Ještě jeden! Ještě jeden pro zvláštní oddíl.“

Odvedli ho do další místnosti a dali mu zimník oblékaný přes stejnokroj. Když mu zkontrolovali doklady, dva kápové ho podrželi, aby mu na levou paži vytetovali číslo a přišli na košili přímo nad srdce trojúhelník. Pak mu vysvětlili, že byl vybrán pro zvláštní pracovní skupinu – zvláštní oddíl sestavený z nejsilnějších mužů, kde bude odměňován za službu navíc – a že má veliké štěstí. Na okamžik, znavený vyčerpáním a vděčný za kabát po celonočním běhání sněhem, tomu málem uvěřil, dokud s ostatními vězni nenapochodoval do Osvětimi a neprošel pod tou lží vyvedenou z tepaného železa nad vchodem a neušklíbl se nad její chladnou věcností: jak dokonalý eufemismus, který jen tady dával smysl, protože pouze v práci jste tu poznali jedinou svobodu, na niž jste se mohli těšit.

DVĚ

„Povím vám příběh o svém dědečkovi. Arkadij Kulakov byl hrdina, přežil holocaust a do Austrálie připlul, aby tu našel lepší život. Když do téhle země přišel, neměl nic. Vůbec nic. Dorazil bez peněz, neuměl anglicky. Nacisté ho připravili o vše. V Rusku mu všechno sebrali komunisti, a tak se odstěhoval do Prahy, aby studoval medicínu a stal se lékařem, ale pak mu to nacisté znemožnili. A víte, co udělal potom?“

Adam se otočil ke své nové asistentce a otázku zopakoval. „Víte, co udělal potom?“ Zavrtěla nervózně hlavou, což jej potěšilo. Rád lidi znervózňoval. „Můj dědeček byl hrdina. Když jiní vězni onemocněli, uzdravil je. Když měli hlad, nakrmil je ze svých přidělů. Když to ostatní vzdávali, donutil je žít dál. A víte jak?“

Asistentka znovu zavrtěla hlavou, Adama sice trochu znechutilo její tupé mrknutí, přesto se usmál a pokračoval. „Vyráběl hračky. Rozuměl lidem a chápal, že jediné, co nutí

HRAČKÁŘ

dospělé žít dál, jsou jejich děti, a pokud děti v táborech přijdou o naději, bude ztracené všechno.

A tak vymyslel, jak dětem naději udržet. Nacistům sem tam sebral součástky nebo zbytky materiálu a naučil se, jak vyrábět věci, které by ty nejmenší od hrůz rozptýlily. Nejprve hadrové hračky, pak jednoduché vyřezávané a nakonec věci tak krásné, že byste nevěřila, že mohou pocházet z podobně temného místa.“

Adam se do vyprávění opřel, jak to v tomto bodě příběhu dělával vždycky, vkládal lehký důraz na slovo „naděje“, „nacisté“ měli nádech spravedlivého despektu, a když dospěl k „věcem tak krásným“, natáhl se k vitríně na stěně v kanceláři, vyndal z ní panenku a podal ji asistentce.

Ta si ji vzala, posadila do klína a zamrkala na ni. Nebyla ani trochu krásná. Panenka připomínala holčičku, ale jen v základních rysech. Hrubě vyřezávané paže a nohy visely zplihle z trupu, který byl vytvořený z obyčejného odřené kousku cínu a obalený v šatíčkách sešitých z drsné vlny. Prstem přejela jednu její paži a nahmatala místa, kde nůž obráběl dřevo. Hlava panenky, hrbolatá dřevěná koule, se pohupovala na neopracovaném kloubu, kterým byla přichycená k tělíčku. Rysy, zakulacené červené rty a zářivě hnědé oči byly na obličejí namalované nerovnoměrně, vlasy však měla překvapivě lesklé a hebké. Celou tu věc pokrývala patina špíny, a když ji v ruce převrátila, mohla spatřit, jak na ni skrze látku vykukuje okraj žlutého trojúhelníku spojující šev oblečku.

„Je... překrásná,“ pronesla asistentka nejistě.

Adam se hrdě usklíbl. „To je Sára. Úplně první hračka, kterou dědeček vyrobil. Pojmenoval ji po děvčátku, o které

se v táboře staral, a když emigroval do Austrálie, veškerou minulost nechal za sebou, až na Sárú a všechno, co představuje. Sílu, laskavost, naději.“ Adam si vzal panenku nazpět, opět otevřel vitrínu a opatrně ji položil na poličku vedle jiné, vzhledově obdobné postavičky, tentokrát však s podobou chlapce. „Jistým způsobem se sen o Mittym a Sáře zrodil tam v koncentráku jako jiskra v temnotě, ale uskutečnil se teprve v Austrálii. Dědeček přežil Osvětim, nejstrašnější místo v dějinách světa, a rozhodl se odejít do Austrálie. V této zemi mu ale nedovolili praktikovat medicínu. Po tom všem, čím si dědeček Arkadij prošel, ho ovšem něco podobného nezařadilo.“

V Mebourne si postavil vysněnou dílnu, kde tyhle nádherné panenky vyřezával ručně. Hned jak si to mohl dovořit, zaměstnal asistentku Rachel, která také přežila Osvětim. Po nějaké době se do sebe zamilovali a on si ji vzal, stala se jeho manželkou a mou babičkou. Společně vyvíjeli firmu z pouhé chiméry až po koncern zaměstnávající stovky lidí, z nichž většinu tvořili noví imigranti, kteří přežili válku a do Austrálie přijeli začít znovu.

Naše firma stojí na základech dědečkovy tvrdé práce a sebeobětování. Vybuďoval ji z ničeho a přinesla mu nejen jmění, ale i sen, který dal naději celé Austrálii.“

Adam dokončil projev a na svou novou osobní asistentku se usmál; ta seděla prkenně na židli, do níž postupně zapadávala silou těch otřepaných řečí. „A tuto vizi celá naše firma naplňuje. K ní každý den směřujeme.“

Přešel k židli a otočil ji tak, aby se nad ní mohl rozkročit a uchopit ji oběma rukama, obličejem k asistentce a se svaly uvolněnými v pozici neagresivní nadřazenosti. Byl to

HRAČKÁŘ

trik, který se naučil v příručkách pro náhodná seznámení, ale fungovala dobře i v obchodních záležitostech. „Chcete se na něco zeptat?“

Dramatická část uvedení do zaměstnání byla za ním, a tak si ji do péče převzala Tess, aby nové dívce pověděla zbytek: jak se během desetiletí společnost změnila z módní dílny na klíčového hráče na světovém hračkářském trhu s partnery napříč Asií, Amerikou i Evropou; jaký je její roční obrat a křivka růstu; všechnu tu suchou a nudnou rutinu. Když obě odcházely a Tess vyjmenovávala příklady z řady hraček, které prodávali, padl Adamův zrak na zadek nové dívky.

Měl ze své nové asistentky dobrý pocit. Moc nemluvila, zdála se dostatečně kompetentní a byla tuctová. Zakládal si na zaměstnávání neatraktivních žen, nepatřil totiž mezi obchodníky, kteří měli za to, že vedle krásné asistentky se budou cítit důležitě.

Také tím chtěl uklidnit Tess. Hodlal ji přesvědčit, že ho může nechat pracovat přesčas, aniž by podlehl svodům zhýralé sekretářky, ačkoli si byl jistý, že tahle dívka umí hodně. U některých jste to poznali hned. Zatímco nová asistentka sestupovala po schodech do výrobní haly, sledoval vlnění jejích robustních hýždí, a představoval si, jak je potězkává.

Snažil se Tess přesvědčit, že jí nehrozí žádné nebezpečí; že i kdyby čas od času spával s jinými ženami, neznamenaloby to, že ji nemiluje; právě naopak. Nicméně nedlouho po svatbě, pár měsíců po narození malého Kadeho, kdy se nedokázal manželky ani dotknout, jej překvapilo a potěšilo zjištění, že při nevěře necítí vůči Tess vinu. Byl koneckonců chlap ze staré školy s mužskými touhami, potřebou vypustit páru, vnitřním tlakem se silou tektonických desek a stoupajících

pohoří. Jeho potulky nikomu neubližovaly a se žádnou známostí se netahal příliš dlouho.

Za dávných časů, ve žhavých prehistorických prvních měsících manželství, se stávalo, že se vídával s jinými ženami a nechával si je přirůst k srdci. Dnes už vyspěl natolik, že se zaměřoval na dívky, jako byla Clara: mládí je utvrzovalo ve vědomí vlastní krásy, byly marnivé natolik, aby si svádění staršího muže vychutnávaly, ale příliš hrdé na to, aby o tom žvanily před nesprávnými lidmi. Uvědomil si, jak dokonale takhle suverénnost nezkušeného mládí doplňuje jeho vypočítavou dravost.

Po Claře se mu bude stýskat. Po střetu s tím šmírákem na parkovišti za KFC reagovala přehnaně, pohádali se a nakonec ji po hořkém rozloučení vysadil kousek od domu, kde žila její rodina.

Myslela si, že celou situaci nezvládl, ale co mohl dělat jiného, než si toho malého smrada, který během jejich styku lepil na okno obličej, vzít do prádla? Možná měla pravdu. Ale kdo mohl čekat, že ten kluk bude tolik krvácet? Nebo že Clara bude tolik vyšilovat?

Po bitce byl vzteklý a rozrušený, ale jakmile z něj adrenalin vyprchal, začal se bát, kolik pozornosti celý incident vyvolal. Jenom při představě, že bude přistižený, jak zahýbá Tess, pocítil výčitky. Představil si Tessiny slzy a vztek, následky a protiútok, nájezdy právníků a ji, jak si bere jeho dítě i auto a ujíždí do západu slunce.

A proto se během toho už tak nevydařeného večera s Clarou rozešel. Očekával, že dívka bude brečet nebo se alespoň naštvete, ona ale souhlasila: ano, je na ni příliš starý, a ano, někde zřejmě čekají zástupy kluků, kteří s ní chtějí být. Roz-

HRAČKÁŘ

chod přijala s takovou nonšalancí, až jej to naplnilo nečekanou žárlivostí pramenící z pomyšlení, že by mohla mít jiného přítele. Musel si přiznat, že to nebylo ani tak její mladé tělo, které jej vzrušovalo, jako skutečnost, že se rozhodla spíš pro něj než pro nějakého namakaného atleta ze třídy; že jeho vyžilé fyzično dokázalo uspokojit mladou holku.

Sesunul se do kancelářského křesla, myslel na Claru a palcem mimoděk přejížděl narůstající erekci, a pak se s morální silou muže, který právě upevnil své manželství rozchodem s milenkou, rozhodl neonanovat a raději si klekl na podlahu, aby si dopřál sadu kliků.

Když rozjížděl svou rychlou stovku, vzpomněl si na kluka, kterého chytil při šmírování. Zprvu pocítil nával lítosti nad způsobem, jak se se vším vypořádal, ale jakmile se dostal k padesátce a začaly v něm bouřit hormony, přistihl se, že si připomíná uspokojivé křupnutí, jež vydaly jeho klouby při střetu s očním důlkem toho kluka, a trochu zalitoval, že ho neudeřil silněji. Motivaci k poslední desítce kliků našel v představě souboje, při němž do něj několikrát pořádně kope podpatkem své pohorky od R. M. Williamse.

Usmál se pro sebe. Práce bylo hodně a připozdívalo se. Když vstával a sáhl do kapsy pro telefon, uvědomil si, že ten pitomý krám někdy během dne ztratil, a dobrá nálada z něj vyprchala.

—

Adam ji vyděsil, když vrazil do kanceláře bez klepání a zeptal se, jestli neviděla jeho telefon. Neviděla, ale vytočila jeho číslo, nechala přístroj vyzvánět, zatímco jej Adam dychtivě hledal, a pak zavěsila.

„Asi jsem ho nechal v autě.“ Usmál se, pak vyklouzl ven a Tess se vrátila k účtům. Pokoušela se vypátrat osobu, která stojí za zneužíváním firemní úvěrové karty – či aspoň stála –, ale čím dál víc ji zaměstnávaly i objevy dalších a dalších finančních prohrěšků. Nešlo jen o pár pochybení – někdo společnost systematicky okrádal.

Odhalit rozsah celého problému bylo obtížné. Dobrat se jednoznačné příčiny by bylo možné, kdyby finance společnosti byly přehledné, ale v těch, jako ostatně ve všem, panoval zmatek. Ačkoli formálně vykonávala funkci finanční ředitelky ona, Adam chtěl osobně schvalovat všechny transakce – na každém převodu peněz musely být oba podpisy. Když jej obvinila z bezdůvodné byrokracie, opáčil, že jde o klasické „rozložení sil“. „Chci, aby všichni zaměstnanci věděli, že je neustále sleduji,“ odpověděl jí. „Čím víc se mě budou bát, tím lepší bude produktivita. Chci, aby věděli, že když vystoupí z řady, letí. Prostě tak.“ Na zdůraznění svých slov luskl prsty. Prostě. Tak.

Základní fungování firmy nebylo nijak složité – dováželi hračky vyrobené v továrnách za mořem, zpracovali je ve velkoskladu situovaném za místními kanceláři a vyváželi do obchodů s hračkami – ovšem z administrativního hlediska šlo o zapeklitý úkol vykonávaný zaměstnanci, jejichž práci Adamův dohled prakticky znemožňoval. Dokázal se bez rozmyslu vrhnout na aktuální projekt, zhatit jej svými nápady a ponechat z něj jen doutnající trosky.

Tess si uvědomila, že společnost najednou řídí sama zcela automaticky, aniž postřehla, jak pozvolna k tomu došlo; tu a tam si přibrala práci navíc a pak náhle měla celou firemní hierarchii na dosah jako kousek mýdla v koupelně. Každých

HRAČKÁŘ

pár měsíců jí přišla další várka navštívenek, s nimi nové povinnosti, protože právě jí byl nad podobnými podružnostmi svěřený dohled, anebo jak to nazval Adam: získala „sdílenou výkonnou moc“. V jeho podání to znělo, jako by ji poklepal po rameni mečem a všechny ty nezměrné povinnosti jí odkázal, protože jeho samého příliš zaměstnával nákup bezcenných tretek.

Pohlédla na Adama, jak se prohrabává zásuvkami ve stole a okolní svět – a ji obzvlášť – nevnímá, a začala ji svírat stará známá osamělost. A tak udělala, co dělávala vždycky, když se cítila být na dně: zavolala Arkadijovi, a zatímco tón vyzváněl, těšila se na jeho výrazné východoevropské „Chaló?“

„Arkadiji, to jsem já.“

„*Lubovka!*“ zvolal šťastně. Její přezdívka – volně přeloženo jako „Lásečka“ – byla, jak rád vtipkoval, tím nejvřelejším, co vám mohli Rusové nabídnout. „Jak se vede, má drahá?“

„Nemůžu si stěžovat. Jak je tobě?“

„Stojí to za hovno!“ zahřměl a hlasitě se zasmál. „Je mi sto let. Nemůže to být jinak než na hovno! Bavme se o něčem jiném, o čemkoli.“

Mluvili spolu možná hodinu, o tom či onom, počasí, rodině. Hovory s Arkadijem strávila možná víc času než rozhovorem s kýmkoli jiným v životě. Své dítě milovala, manžela zbožňovala, ale Arkadij byl její nejlepší a možná jediný přítel. Byl tím, na koho se obracela, když měla potíže, a poddávala se jeho vyrovnanému starosvětskému šarmu, aby ji povzbudil a navedl správným směrem. A tak jen mezi řečí, téměř žoviálně, nadhodila téma zneužití firemních karet.

„Myslím, že máme ve společnosti zloděje.“

„Promiň, *Lubovka*, co tím myslíš?“

„Někdo nám tu krade, z běžných účtů... Chybí nějaké peníze.“ Na opačném konci nastalo dlouhé ticho. „Arkadiji?“

Hlas zněl nyní vážně, formálně. „Víš, kdo to je?“

„Zatím ne.“

„No, pak buď klidná!“ pravil Arkadij opět zvesela. „Pravděpodobně jde o nedorozumění. Řeknu ti to tak, odlož účetní knihy a běž se ven bavit. Dnes je tam krásně. A zítra dojdu do kanceláře a pomůžu ti toho ničemu vypátrat.“ Arkadij se rozloučil a Tess zavěsila.

Nedlouho po nástupu do firmy se snažila splnit Adamův příkaz – zpracovat hromadu komplikovaných faktur, zatímco on odjel na služební cestu do Číny. Seděla za stolem a pokoušela se tím vším prokousat, zatímco její dítě na podlaze prodělávalo záchvaty vzteku. Do očí jí vyhrkly slzy, a když se vysmrkala a vzhlédla, uviděla ve dveřích stát Adamova dědečka, jak ji pozoruje.

I když Arkadij firmu, kterou založil, dávno předal Adamovi, občas se v ní neočekávaně a neohlášeně zastavil, aby si prošel účetnictvím. V okamžiku ztuhla, znervózněla a v rozpacích si uvědomila, že ji při pláči nachytl elegantní stařík oblečený do trojdílného obleku (i přesto, že venku pralo slunce) a držící klobouk kultivovaně před sebou.

Předtím se s ním setkala jen krátce, v předvečer své bleskové svatby. Neprohodila s ním tehdy víc než pár slov, i když na sobě cítila jeho světle modré oči, jak ji sledují od uličky k oltáři, přes hostinu a taneční parket až k limuzíně. Byl to záhadný, pátravý pohled, ne takový, jaký jí muži běžně dopřávali; nedokázala ze sebe setřást pocit, že si ji ten starý pán poměřuje. Strachovala se, že ji má za zlatokopku, jakousi směšnou bohatou holčičku, kterou zasáhly těžké časy a která

HRAČKÁŘ

se pokouší přivlastnit si jeho rodinné jmění. Tímtéž hodnotícím pohledem ji obdařil i tehdy v kanceláři, oči mu kmitaly mezi usazeným obličejem a hromadou účtů ležících před ní.

„Co se děje?“ zeptal se hlasem tak jemným, že v něm tvrdé evropské souhlásky nebylo téměř znát. „Proč pláčeš?“ Vstoupil dovnitř a sehnul se, aby oslovil svého ječícího jmenovce; rychle jej zvedl a zatočil jím dokola. Miminko, které se náhle ocitlo ve vzduchu, překvapením přestalo plakat a začalo se smát. Malý Kade zapomněl, že byl kdy nešťastný, a spolu s ním nečekaně i Tess.

Dali se do řeči a ji překvapilo a zároveň potěšilo zjištění, jak moc se baví. Od Adama už starcův příběh slyšela bezpočtukrát, o válce a době strávené v koncentračním táboře, a tak očekávala někoho zahořklého a zlomeného životem. Namísto toho zjistila, jak je vřelý, milý a nečekaně zábavný.

Možná poprvé od chvíle, kdy se narodil malý Kade, vedla rozhovor s dospělým a uvědomila si, že neměla tušení, jak moc jí to chybí. Postěžovala si na nezvyklý zvrat v jejich životě, jak se během několika měsíců její bohémská říše divů smrškla do prostoru nádherného, ale klaustrofobického domu, který se ještě víc zmenšil, když se jí narodil syn. Jak se pokusila své frustrace zmírnit návratem do práce a jak její rozhodnutí vše jen zhoršilo kvůli hloupým úkolům, které jí Adam zadával. „Nerozumí tomu, co dělá!“ vzlykla. „Je jako dítě, a jakmile je toho na něj moc, hodí to všechno na mě.“

Stařec na ni netečně hleděl. Pochopila, že to přehnal. „Panebože, omlouvám se,“ popotáhla a stařec se rozesmál.

„Bohu se neomlouvěj,“ usmál se. „Ten nám nic nedluží.“

„Chci říct, omlouvám se, pane Kulakove. Nechtěla jsem urazit vaši rodinu. Jenom jsem moc unavená.“

„Jmenuji se Arkadij a prosím, říkej mi tak, pokud chceš. A je to v pořádku. Máš pravdu. Můj vnuk neví, co dělá. Někdy se chová jako dítě. Hodné dítě, ale pořád dítě. Ale právě proto mu musíme pomoci.“ Arkadij Kulakov došel k ní, přisunul si židli, odložil klobouk na stůl a přitáhl si účetní knihu. „Ukážu ti jak.“

Arkadij se posadil vedle Tess, rozevřel štos faktur, vytáhl z kapsy saka plnicí pero a prozradil jí svá tajemství. Když ji zasvěcoval do finanční alchymie, byl metodický, systematický, hlas měl jemný a uklidňující. Brzy si uvědomila, že nejen všemu rozumí, ale že ji to i baví.

Od té doby ji často navštěvoval, aby jí pomohl vyznat se v zákrutech, jimiž peníze do podnikání přicházely a zase z něj odcházely. Nejdříve tomu, proč jí stařec věnuje tolik pozornosti, nerozuměla. Podezřívala ho, že si – podobně jako jiní mocní muži na konci života – vychutnává ne úplně slušné koketování, užívá si blízkost jejího mládí a toho, co jí zbylo z krásy, ale zakrátko poznala, jak moc jej podcenila. Když už mezi nimi nečekaně vznikl pokrevní, osudový a náhodný svazek, poznal, že jí může svěřit starost o svůj odkaz: rodinu i firmu.

„Úplně první Sára vznikla, aby za války rozveselila jednu holčičku,“ objasnil jí jednoho dne Arkadij, zatímco si pohrával s panenčinou paží a ohýbal ji tam a zpět, jako by mávala. Na okamžik se odmlčel, pohroužený v myšlenkách, pak pokračoval, tentokrát rázněji. „Po válce jsem je v Melbourne vyřezával ručně, ale šlo to velmi pomalu, i když jsem zaměstnal výpomoc, a tak jsem si našel továrnu v Japonsku. Austrálie začala bohatnout a Japonsko, inu, to my zrovna vyhráli válku a oni měli dělníky zoufale hledající uplatnění. V té to-

HRAČKÁŘ

várně dělníci vyřezávali stejným způsobem, ale rychle a levně. Já jsem je dovážel a prodával – stejnou původní Sáru, jen za mnohem víc peněz.“

Pak Arkadij přešel ke starým kartotékám, které pokrýval prach, vytáhl stohy a stohy papírů a ukázal Tess, jak se Sára vyrábí dnes: základní části panenek se vysoustružily v Indii, pak se převezly do Číny, kde se sestavily a oblékly do šatiček šitých v Bangladéši, přičemž všechno bylo řízeno z Melbourne, kam připlouvaly přepravní kontejnery plné Mittyů a Sár už předzabalných a připravených na rozvoz po celé zemi. „Vidíš, Tess, vždycky je to složitější, než se zdá. Všechno je pokaždé tak spleť.“

Stařec jí nelhal, když poukazoval na složitost celé organizace. V minulých letech se společnost pokoušela zmodernizovat obchodování a přejít z papíru na digitál, ale po půl tuctu zmařených pokusů vše dospělo do stavu, kdy byla celá struktura firmy rozházená po provizorní platformě luxusních maců, mohutných serveroven IBM a dlouhých řad staromódních kartoték, v nichž se po všech těch letech vyznal už jen Arkadij.

Postupem času se Tess s Arkadijem sblížovala víc a víc a začala pociťovat niterné vzrušení z vydělávání peněz i jeho kliček a zákrut, až se začala divit, že se kdy chtěla stát umělkyní či bavičkou. Vychovávali ji ve víře, že jinak než uměním vyšších cílů dosáhnout nelze, nyní ale pochopila, jak pomýlený předpoklad to byl. Uspokojovalo ji stát na vrcholu, řídit osud mezinárodní firmy, která zajišťovala práci, domov a uplatnění tisícům lidí na celém světě a každý den přinášela radost do životů milionů dětí.

Tess, která prací po Arkadijově boku poodhalila firemní

tajemství, poznala, že jedno smějící se dítě má větší cenu než milion do sebe zahleděných dospělých hladících se po bradě a tleskajících jejímu uměleckému záměru. Tady bylo něco, v čem byla dobrá, něco, co svět dělalo lepším, díky čemuž byla užitečná, něco, na co nemohl nikdo jiný dosáhnout.

Až na peníze, na ně dosáhnout lze; a ty její někdo kradl. První indicií bylo hýření kreditem na firemní kartě, a tak se vrátila ke kontrole výdajů hledat další důkazy, avšak objevila, že mimo normu nebyly jen zaměstnanecké výdaje, ale někdo očividně záměrně falšoval účetnictví, podstrkoval do faktur, režijních nákladů a navýšení cen smyšlené výdaje.

Prorůstalo to všemi odděleními, desítkami účtů; šlo o jasnou práci zevnitř, téměř neviditelnou, pokud jste se na ni nezaměřili, ale kdo za tím mohl stát? Ona měla práce dost; Arkadij byl v důchodu. A peníze mizely jen tak. Například při platbě do továrny v Šen-čenu zmizelo dvacet tisíc jüanů odeslaných na doplňkový účet na základě dodatku přidaného do objednávky. Pátrala teprve několik hodin, a už objevila tisíce ztracených dolarů. Kdo ví, jak hluboko to sahá? Možná jsou to roky defraudací. Mohlo by jít o stovky tisíc dolarů.

Neznámí lidé okrádali společnost, a tím i její rodinu. Vy-pátrá je a přinese Arkadijovi jejich hlavy na špičkách kopí, a konečně tak dá vale pocitu, že na to nemá, který její práci doprovázel každý den.

„Chápeš, Tess?“ zeptal se jí Arkadij v den, kdy začínala obchodu rozumět. Vrásky umocňovaly odlesk v jeho očích. „Dosáhli jsme kritického množství. Když máš peněz dostatek, stanou se abstraktními, ačkoli na rozdíl od jiných abstraktních věcí získají na přitažlivosti. Jsou hmotné. Když dosáhnou bodu nasycení, hroutí se do sebe. Budeme se o ně

HRAČKÁŘ

pomalu, pomalu, zlehka starat a povedeme svůj život. Zbytek půjde sám.“ Položil jí teplou, vrásčitou ruku na rameno a stiskl je. „Těžká práce je za námi. Patří minulosti. Teď musíme vše jen ochránit.“

—

Koncem prvního měsíce práce ve zvláštním oddíle Arkadij názor na své vězňatele změnil k lepšímu, zejména když je srovnal s některými svými spolupracovníky, kteří si práci u zvláštního oddílu očividně užívali.

Každá jednotka byla rozdělena na pracovní čty. Kdyby bylo na něm, raději by se přidal k těm, kteří obírali mrtvá těla o věci zpracovávané na surový materiál: k holičům, kteří mrtvým holili hlavy, aby bylo možné vlasy přeměnit na textilní látku, či k těm se šikovnými prsty, kteří sbírali zlato, vytrhávali zuby a snímali náušnice a předávali je dál k roztavení. Úkolem jeho jednotky bylo odvádět nově příchozí po schodech dolů do plynových komor, kde pak měla vyčkávat, zatímco otvory ve stropě propadávaly do čtyř děrovaných sloupů tablety kyanovodíku. Během čekání, než výkřiky utichnou, si Arkadij zkoušel nepředstavovat, co se právě děje. Přemýšlel, zda se v jednotce ukrývají i jiní školení lékaři, kteří si uvědomují, co plyn lidem lapeným v komoře udělá, jak kyanid připraví jejich buňky o kyslík, tu paniku, která se rozpoutá na biologické úrovni, dřív než si mozek uvědomí, co se vlastně děje.

Lidé nejprve začali slintat, pak se jim objevila u pusy pěna, jakmile se dostavily záchvaty. Křik dosáhl vrcholu, když se lidé začali bít mezi sebou, tlačili se přes přátele a pří-

buzné, aby unikli plynu, který se valil po podlaze a potom začal stoupat ke stropu. Nejslabší – staří, nemocní, děti – umírali první s kostmi zlámanými zpanikařeným davem, sražení dolů do plynu, změti končetin a zvratků, krve a výkalů unikajících z umírajících těl.

Arkadij se naučil spolupracovat, když jej pažba pistole připravila o zub a když noc strávil zavěšený na háku s pažemi svázanými za zády a vazy v ramenou nesoucími celou váhu jeho těla.

Takže se teď staral pro změnu o pece, vymýval plynové komory, napomáhal vraždám, aby odvrátil vlastní smrt, i když jej to ubíjelo zevnitř.

Uvědomoval si, že by už byl dávno mrtvý, kdyby ho zařadili do běžných ubikací, kde muži, kteří na svobodě bývali vrahy a násilníky, stáli na vrcholu zvráceného žebříčku, povýšení na dohlížeče díky zeleným trojúhelníkům, které nosili na oblečení. Zbili vás na základě symbolu, který jste měli na košili: že jste cikán, že jste žid, že jste špatný druh žida. Kdyby barvu trojúhelníku na jeho vlastním oblečení spatřil nějaký nesprávný kápo, rovnala by se rozsudku smrti.

Na ubikacích zvláštního oddílu se žilo relativně dobře. Jinde v táboře lidé umírali s prázdným žaludkem, anebo jídávali chléb z pilin a ovesné kaše, a přesto umírali hladem s břichy nafouklými podvýživou. Tam venku pozoroval lidi, z nichž teď zbývaly stěží kostry plahočící se na pracoviště, a představoval si, že slyší kručení chřadnoucích žaludků, ponuřejší zvuk než to nejhlubší lkaní.

Na jeho ubikaci bylo teplo, spal na slaměné matraci, mohl se i vykoupat. Měl stabilní přísun jídla, cigaret a léků, přinesených do tábora odsouzenci do plynových komor. A co bylo

HRAČKÁŘ

nejlepší, měl tu alkohol a po většinu večerů se mohl opít, aby usnul beze snů.

Denně se hlásil na práci v krematoriu, kde měl to štěstí, že byl přidělený k četě, která uklízela po vraždách až po činu a nemusela jim napomáhat; v horších případech přesouvala těla z plynových komor k pecím, které pak plnila; anebo v lepších případech sbírala oblečení visící upraveně z očíslovaných háčků ve vstupní komoře, čekajících na své majitele, kteří se už nevrátí. Říkal si, že kdyby se znovu ocitl ve skupině, která odvádí nově příchozí na smrt, odmítl by a nechal se zastřelit.

Dion Baro, Maďar, který se honosil červeným trojúhelníkem politického vězně, se pokaždé hlásil dobrovolně jako první, i když ho o to nikdo nežádal.

Vážení čtenáři,

právě jste si přečetli přesně deset tisíc slov, jež jsme vám na základě svolení autora mohli nabídnout jako bezplatnou ukázkou. Pokud chcete číst dál, stačí maličko: koupit si tuto knihu u vašeho oblíbeného prodejce elektronických knih. Přejeme příjemný čtenářský zážitek!